

Hukukî Bilgiler Mecmuası

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ

Paris Hukuk Fakültesi Doktörü

AVUKAT

GAD FRANKO MİLÂSLI

Adres : Galata, Bahtiyar han Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon : 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonmanı posta ücretile beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRI ZELLİÇ VE MAHDUMU BASIMEVİ

1939

dirler, İttifak edemedikleri nokta, hakimın ayırmak ve ayırmamak bakımından ne gibi bir kaideden ilham alması icap edeceği kaziyesidir.

Sayın bay Şemseddin Temizer, ademi tecezzi nazariyesini bir kaidei asliye olarak kabul edip tecezzi edilmesi icab eden halleri adeta mustesniyat mahiyetinde telleki ediyor gibi görünüyor.

Sayın Bay Kâzım Berker ise, ikrarın tecezzi etmesini eski mevzuatta olduğu üzere, heman heman, bir kaidei asliye durumuna kayarak, tecezzi etmemesi hallerini istisnaî mahiyette görüyor gibi geliyor.

Bize göre ise, ne biri ne de o biri durumu tenvire kâfi ye mevzuabâhş müşkülâtı ref'e vafi değildir. Hakime yol gösterecek ve mesbuk beyanın yukarıda da denildiği üzere hükme medar ikrar olub olmadığını takdire yardım edecek kıtas mücerret kaide ve mefhum değil, malûm şekiller üzere tecceli eden mükirin kast ve iradesidir. Hakim bu canlı rehberin delaletile emniyet altında yürüyebilir.

İşlenmağâ çok değeri olan şu bahse kıymetli hukukçularımızın dikkat nazarılarını çekebilmiş isem kendimi bahtiyar sayarım.

Yorgaki Effimiñiades

İkrar tecezzi etmediğine dair kısaca bir kaç söz

Hukukî Bilgiler nüshalarında ve daha diğer mecmualarda bu hususa mütedair intişar eden yüksek ve kıymetli yazıların mezmun ve medlulleri bütün hukukcu meslekdaşlarımızca malumdur.

Ticaret kanunumuzun 683 üncü sayısında gösterilen bu maddeî âmirenin vaz'ında hiç şüphesizdirki kuvvei teşriiyemizin büyük bir isabeti vardır. Bu babta münteşir bulunan muhtelif fikir ve beyanlardan, ictihat ve mütalaadan tabiatle müstefiz olduk. Büyük bir behre ve vukufî bizleri tenvire çalışan sayın meslekdaşlarımızın her birerlerine ayrı ayrı şükran vazifelerimizi yapmağa borluyuz.

Bu maddenin filiyat ve hadisata tatbiki cihetinden bir çok düşünceler ortaya atıldı. Hepsinin de hüsnü niyet kaidesine, tetkik esaslarına dayandığını görerek müftahir bulunuyoruz. Bu meyanda anlayabildiğini anlatabilmek hevesine düşen her arkadaş gibi bende yazı ile işe karışmak cesaretini duydum.

Yüksek meslekdaşlarımca pek güzel bilinmektedirki :

İkrar— «bir borç veya bir hakkı, veya bir şeyi, ve yahut bir işi kabul ve teslim ve ihbardan, veyahut ki bunları red etmektan ibarettir».

Şu tarif ve vasıf çerçevesine göre ikrar, müsbet bir şekilde olduğu gibi menfi bir cephe ile de tebarüz edebilmektedir.

«Var veya yok, evet veya hayır, aldım veya bilmem, borcluyum veya değilim», tarzlarında kendini gösterebilir.

İşte bütün bunlar şu basit şeklini muhafaza ettiği müddetce müsbet olsun veya menfi bulunsun «müstakil bir ikrar» olur.

Bu müstakil ikrarların zaten parçalanmağa imkân ve ihtimali yoktur. Müsbet veya menfi bir vaz'iyetle vahdet teşkil eder. Yapılması veya yapılmaması maksut olan bir şeyin, veya öğrenilmesi matlup bulunan bir hakkın basit ve tek bir cümle ile ifadesinden başka bir sey değildir. Müfret olduğu için ayrılmak kabiliyetinden uzaktır.

Fakat bir aktin vukuu, ve bir hakkın hudus ve tekkevvünü için bir takım kayıtlar ve şartlarla bağlı bulunmuş, ve taraflar arasında arzu ve rizalarına göre noktai nazarlar muhafaza edilmek istenilmiş ise bu hususta meydana gelen ikrarlar «mürekkep ikrar» olurlar.

Böyle mürekkep ikrarlarla yazılan mukavelenamelerde, şartnamelerde, senetlerde, komisyon akitnamelerinde, muvafakatnamelerde, teklif mektuplarında, vekâletnamelerde, taahhütnamelerde, ve bunlara benzeyen daha bir çok subut delillerinde mevcut ikrarlar ; icap eden alâka ve rabitalarından uzaklaştırılarak, ve yalnız başlı başına kabul olunarak «şu işi yaparım dedi fakat yapmadı», «bu benim borcumdur dedi şimdi inkârda bulunuyor», «bu böyle olacaktı diye kabul etmişti,

caydı imtina ediyor» gibi hususlara dayanarak başlıca yazılmış diğer kayıt ve şartlarından uzaklaştırılmaz.

İşte böyle ihatalı arzular dahilinde yapılmış, ve diğer bir şeye şümul gösterilmiş, ve binnetice beyan ve ifade kılınmış akitler ve ikrarlar, bütün mürekkebatıle kül halinde ve hey'eti mecmuasile kabul edilmek mecburidir. Yoksa böyle mukavelenameleri her maddesi ayrı ayrı tetkik, ve icabında lâzımgelenlere arz olunarak parçalanamazlar.

Esasen Ticaret Kanunumuzun mezkûr 683 üncü maddesi muhteviyatı çok açık ve vazih bulunmaktadır :

«İkrarın hey'eti umumiyesi ya tamamen kabul edilmek, veya tamamen red olunmak lâzımdır» diye yazılıdır. Yani ikrarı ihtiva eden, ve ikrarı mürekkep halinde bulunan vesaikin kabul edilmesi, veyahut ki hey'eti umumiyesinin red olunması lâzımgelir. Maddenin bu babtaki serahatine göre, meselâ: imzalanmış ve teati edilmiş bir şirket mukavelenamesinde, bir maddesi tarafların şirketi kabul ettiklerini göstermiş ve lakin müteakip maddelerin birinde de şürekâdan her birinin peşin olarak beşer bin lira sermaye koymaları şart koşulmuş şeriklerden ikisi beşer bin lira sermayeyi koymuşlar. Amma şeriklerden üçüncüsü bu sermayeyi yatırmamış. Mukavelenamenin diğer bir maddesinde de yazılı olan bir ay müddeti muhafaza edememiş. Hasılı mukavelename mucibince şirkete dahil olmamış. Sermaye koyan şerikler ise başlamışlar. Bir sene sonra otuz bin lira kazanmışlar.

Şimdi mukavelename ahkâmına temamina riayet edemiyen şerik mahkemeye müracaatla «bu şirkette benim de şerik olduğuma dair diğer şürekânın mukavelenamede imza ve ikrarları vardır. İşte mukavelename ve imzalar. Kazandıkları kârın on bin lirasını isterim» diye dava edebilir mi?

Hayır; çünkü şirket mukavelenamesinde yazılı olan ahkâmın hey'eti mecmuasını ya kabul edip vaktile beş bin lira sermayeyi bir ay zarfında şirket veznesine yatırması lâzımdı ve yahutki ikrar tecezzi

edemiyeceğinden, ve mukavelenamedeki şartlara riayet etmediğinden, böyle bir talepte bulunamayacağını bilmesi iktiza ederdi. Bu suretle mukavelenamenin hey'eti mecmuası red edilmiş demektir.

Hasılı ikrarın bu veçhile tetkiki ile : ikrar eğerçi müstakil ve müfret ise zaten parçalanmak kabiliyeti olamayacağı, ve şayet kendisine has olan şart ve kayıt ile mürekkep ikrar ise o zaman o ikrarı muhtevi bulunan beyyinenin ifade eylediği beyanın da ya tamamının kabulü ile ahkâmına riayet edilmesi, veyahut hey'eti mecmuası kabul olunmiyarak red olunması lâzımlıgeleceği göz önünde tutulmak Ticaret Kanununun ahkâm ve mevaddîâmiresindendir.

Avukat

Muammer Soylu

Türk Hâkimleri

“ULUS” Gazetesinde intişar eden ve hâkimlerimizin kıymetlerini yükselten bu yazıyı şükranla ıktibaş ediyoruz :

Birinci millet meclisinin ilk günlenrindeyiz, denebilir. Milletin hazinesinde (3 ½) lira, ya var, ya yok! Devletin bütün resmî kuveti, beş on . jandarma!

Fakat, Ankara mahkemesi faaliyette. Karar verecek.

Beklenen kararı verdi: Tarihın meşhur haini (Vahdettin) in da-
madı ve sadrazamı; (Ferid) i ölüm cezasına mahkûm etti! (1)

Hükmün sebebi: (Ferid) in vatan ve millet düşmanı olmasıdır.

Fakat hüküm, nasıl yerine getirilecek? Onu zaman halledecekti.

Nasıl?

Günü gelecek, milli dâva cihanşümül bir zaferle taclanacaktır.

O gün, hainler yabancı memleketlere kaçacaklardır. Ve (Ferit) ömrünün son günlerini düşman topraklarında dilene, dilene bitirecektir.

(1) Reis Bay Nail idi. Şimdi temyiz âzasındandır. Millet müddeiumumisi Bay Reşit idi. Şimdi Kayseri sayıdır.